

Årsberetning Dansk Center for Byhistorie

Mikkel Thelle

Dansk Center for Byhistorie har haft et år med udvidelse af staben, nye projekter og en række væsentlige erfaringer med forskning og formidling af byhistorien. Det stigende aktivitetsniveau har ført til, at Den Gamle By og Institut for Kultur og Samfund ved Aarhus Universitet er gået sammen om at oprette en midlertidig stilling som videnskabelig assistent. Derfor var det en glæde i oktober at kunne byde Kasper Holdgaard Andersen velkommen. Kasper er historiker, har arbejdet med middelalderen og har erfaring med en del af de forskellige opgaver, der er i centret.

Projekt om indvandrersamfund i det tidligmoderne Danmark

Det tværfaglige forskningsprojekt Urban Diaspora handler om migration til danske byer i 1500- og 1600-tallet. Historiker Jakob Ørnbjerg blev tilknyttet centeret sidste år som post.doc., og et af projektets to afholdte seminarer i år tog netop afsæt i Jakobs forskning om indvandrersamfund i Aalborg i tidligmoderne tid. Målet er at formidle projektet i forskningssammenhæng og for en bredere offentlighed i tidsskrifter og andre medier. Urban Diaspora fik sidste år midler af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation og er et samarbejde med Moesgaard Museum og en række andre institutioner i Danmark og Sverige. Urban Diaspora er nærmere beskrevet i Den Gamle Bys årbog for 2014 side 82.

Fra middelalderbyer til sanerede byer

Byhistorie er et bredt felt, og i centeret jonglerer vi med så forskellige emner som middelalderbyer, sanering, Københavns rådhusplads og urban kødforsyning. Det hænger både sammen med den mangfoldige forskning, som byhistorien byder på, men også med centerets ambition om at opbygge et bredt arbejdsfelt og netværk. Fælles for emnerne i denne sammenhæng er, at det er forskningsprojekter, der har taget eller er ved at tage form som publikationer, vi er stolte af at kunne præsentere. Her skal både være smal og bred forskning, hvilket også afspejles i centerets udgivelser.

I september afleverede centerets ph.d.-studerende Kristian Buhl Thomsen sin ph.d.-afhandling *Da man rev de danske byer ned. Om strategier og ideologier i den danske sanerings- og byfornyelsespolitik 1939-1990*. Forsvaret foregår sandsynligvis i november, så et stort tillykke med et spændende og centralt bidrag til dansk byhistorie. Centeret håber at kunne udvikle mere forskning i samarbejde med Kristian.

Mikkel Thelle er sammen med byhistorikeren Gergely Baics fra Columbia University redaktør på et særnummer af tidsskriftet *Urban History* om byer og kødforsyning. Tidsskriftet er det førende inden for byhistorie, og foruden en introduktion bidrager Mikkel med artiklen *The way of all flesh*. Se mere om centerets publikationer i Fakta og tal side 101.

I juni udkom Mikkel Thelles omskrevne ph.d.-afhandling *Rådhuspladsen 1900*. Det moderne Københavns brændpunkt på forlaget Gyldendal. Bogen handler om, hvordan Københavns rådhusplads blev til et laboratorium for det moderne offentlige rum med dets intentioner, teknologier og praksisformer. Bogen er blevet modtaget godt i pressen, og Mikkel har deltaget i forskellige interviews og radioudsendelser i den forbindelse.

Forbrugshistorie og byregioner

Sidste år tog centeret initiativ til forskningsnetværket *Shop, consumer, city*, der handler om forbrugets kulturhistorie. Det er ideen at skabe synergi mellem netværket og de forskellige forbrugsprojekter i Den Gamle By og samtidig få samlet og udgivet de nyeste undersøgelser af dansk forbrugshistorie.

Ligeledes har der været afholdt et større arrangement i netværket for bystudier, *Urban Orders*, som arbejder med byudvikling fra brugernes perspektiv. Der afholdtes en international workshop om Gellerupparken i Aarhus 28.-29. maj med en stor gruppe af forskere, beboere og andre interessenter. Resultaterne af workshoppen er udgivet som *URO Lab 1: Youth and outdoor spaces*. Gennem dette netværk har centeret fået en meget positiv kontakt til blandt andet Center for Metropolitan Studies ved Berlins Tekniske Universitet.

Forskningsprojektet *The City-region perspective in a Globalized World* ser på Aarhus og den østjyske byregion i forhold til lignende områder rundt om i verden. Byregioner er i stærk vækst internationalt, og projektet kan blandt andet bruges af virksomheder og beslutningstagere, der interesserer sig for den østjyske region.

Foredrag og ny blog fra centeret

Centeret har arrangeret en række foredrag på Aarhus Universitet om formidlende forskning, bl.a. af den amerikanske museumsforsker Rainey Tisdale om bymuseer, og professor Joseph Scarpaci om de historiske bycentre i Latinamerika. Ligesom disse foredrag samler universitets- og museumsfolk, så bliver også alle studerende på universitetets kulturhistorielinje introduceret til Den Gamle By via rundvisninger og foredrag på museet.

Sidste år lancerede centeret bloggen *Byerne* – blog om urban historie og kultur. Her bringes en række forskningsformidlende artikler. Blandt andet har stadsarkivar Søren Bitsch Christensen fortalt om Aarhus Stadsarkivs nyeste digitalisering af byrådsprotokoller, seniorforsker ved Rigsarkivet Jørgen Mikkelsen har anmeldt en ny oversættelse af de osmanniske byers historie, og lektor og ph.d. Anne Folke Henningsen har anmeldt Mette Tapdrup Mortensens nye bog *Pensionatets kulturhistorie*. Desuden har en anden af centerets ph.d.-studerende, Mikkel Høghøj, præsenteret sit projekt om boligspørgsmålet i Aarhus 1900-1970.

Centeret deltog 14.-15. marts i Historiske Dage, en ny historisk festival i Øksnehallen i København. Festivalen er et godt sted at udbrede kendskabet til centeret blandt et historieinteresseret publikum og potentielle samarbejdspartnere.

Centeret bygger bro mellem universitet og museum

Mikkel vejleder løbende en række specialestuderende hvoraf mange behandler emner, der også har relevans for Den Gamle By. Lasse Andersen har færdiggjort sit speciale om badekultur i Aarhus og København, Asbjørn Skjødt har afleveret speciale om Aarhus som symbolsk centrum for det østjyske bysystem i efteråret, og Silke Holmqvist har færdiggjort sit speciale om Gellerupparken og gæstearbejdere i følelseshistorisk perspektiv. Flere specialer er på trapperne.

Endelig indgår centeret i det team, der arbejder med den kommende fortælling om Aarhus, som vil åbne i 2017, hvor Aarhus er europæisk kulturhovedstad.

English summary

Danish Centre for Urban History annual report

2015 has been a year of expansion, new projects and many different activities for the centre. Some large research projects were started last year and have taken new steps this year.

In connection with the research project Urban Diaspora, an investigation of immigration to Danish cities in the early modern period, c. 1450-1650, two seminars were held in Elsinore and Aarhus; Jakob Ørnbjerg, the centre's post doc, has been writing and presenting related preliminary results. The cross-disciplinary research network Urban Orders at Aarhus University held a large workshop on the Gellerup Park housing area, with stakeholders, users and researchers.

The centre has developed new platforms for international collaboration, for example centres of urban studies in Berlin, Antwerp and New York, where there have been ongoing projects with colleagues through the year. Among the resulting publications from the centre is an article on the redevelopment of Aarhus Harbour for a book on the creative city in historical perspective. Book titles this year are Mette Tapdrups Pensionatets kulturhistorie on the history of the urban guest house, and Mikkel Thelles Rådhuspladsen 1900, on how Copenhagen City Hall Square and public spaces changed around the turn of the last century.